

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE OWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 103:5

Onder redactie van Prof. Dr K. SCHILDER, Kampen.

Medewerkers: Dr H. A. van Andel, Solo; Dr R. E. van Arkel, Utrecht; N. Baas, Amsterdam; Dr Henry Beets, Grand Rapids; Dr H. Bergema, Karoemi; Dr F. A. den Boeft, Rotterdam; Dr E. T. v. d. Born, Heemstede; Mr A. Bouman, Rotterdam; Ir B. ter Brugge, Almelo; Dr K. J. Cremer, Kampen; Mevr. W. Cremer-de Vries, Kampen; Dr R. J. Dam, Kampen; Dr A. C. Drogendijk, Dordrecht; Dr D. van Dijk, Groningen; Drs D. J. Galle, Kampen; Mevr. G. Gilhuis-Smitskamp, Mijdrecht; Dr J. H. Hagenbeek, Zwolle; Dr J. van Herksen, Ermelo; Dr B. Holwerda, Amersfoort; A. Janse, Biggkerke; Dr P. Jasperse, Leiden; Dr J. Kapteyn, IJmuiden; Dr G. Keizer, De Steeg; Dr B. A. Knoppers, Amsterdam; Dr J. L. Koole, Naaldwijk; Dr E. D. Kraan, Vlaardingen; A. Kuiper, Utrecht; Dr J. v. d. Linden, Poerworedjo; Dr S. O. Los, 's-Gravenhage; Mevr. C. E. Th. Luijcknaar Francken-Schreuder, Rotterdam; Dr F. C. Meijster, Rotterdam; G. Meima, Groningen; Dr H. Mulder, Deventer; Dr S. J. Popma, Amersfoort; Dr A. Ringnald, Ermelo; P. J. Risseuw, 's-Gravenhage; C. Rijnsdorp, Rotterdam; A. Schilder, 's-Gravenhage; Dr G. K. Schoep, 's-Gravenhage; Dr R. Schippers, Rotterdam; Dr J. Smellik, 's-Gravenhage; Dr H. Smilde, Groningen; Drs H. Smitskamp, 's-Gravenhage; Dr N. Streefkerk, Wollega; D. Stroo, Bussum; J. Strikwerda, Zeist; Prof. Dr C. v. Til, Philadelphia Pa.; Dr C. Veenhof, Haarlem; Drs M. B. v. 't Veer, Groningen; Dr J. Veldkamp, Hilversum; Prof. Dr D. H. Th. Vollenhoven, Amsterdam; Dr M. Vreugdenhil, Meliskerke; Dr F. de Vries, 's-Gravenhage; Dr J. de Vries, Tilburg; Dr H. J. Westerink, Leiden; Dr D. K. Wielenga, Capelle a. d. IJssel; Mr J. A. de Wilde, 's-Gravenhage; Dr S. U. Zuidema, Solo.

Alle stukken bestemd voor de Redactie zende men aan:
Prof. Dr K. SCHILDER, Vloedijk 101, Kampen.

Drukkers-Uitgevers:
OOSTERBAAN & LE COINTRE N.V., Goes.
Telefoon No. 2424 — Postrekening No. 36000.

Abonnement: f2.50 per halfjaar bij vooruitbetaling.
Voor 't Buitenland f7.50 en voor Ned.-Indië f6.— per jaar.
Advertentiën: 25 ct. per regel. — Losse nummers f0.15.

INHOUD: Hoofdartikel: De Soefi-beweging, V. — Uit de Schrift: Langs donkeren weg, Ex. 1:13, 14. — Kerkelijk leven: Is Rome „Kerk“ volgens Calvijn? II. Van Toorenbergen, De Cock, Kuyper, dr De Bondt. De z.g. „erkenning“ van den doop. Nationaal-socialistisch protest. — Even parkeer: Recept. — Van het heerlijk ambt: Inleiding. — Uit de historie: Inter nos, VI. — Stemmen uit onze kerken: Het jaar dat ging. — Perschoon. — Uit de oude doos. — Boekbespreking. — Kerknieuws. — Bijlage: Heidelh. Catechismus II, blz. 65—72.

De Soefi-beweging.

V.

De eeredienst der Universele aanbidding, die Inayat Khan heeft ontworpen, is bestemd om personen van verschillende godsdienstige overtuiging nader tot elkander te brengen en met elkaar te doen samengaan. Ze is voor den echten Soefi het ware nog niet. De Soefi's zullen niet alleen genoegen nemen met den uitwendigen kant van de Soefi-boodschap, maar zij zullen behoefte hebben aan den esoterischen kant en verlangen naar de inwijding. Deze inwijding is voor hen „die zoekende zijn naar de verwezenlijking van een dieper leven“.¹⁾

Wat hieronder precies verstaan moet worden, wordt nader verduidelijkt in: Een inleiding tot het Soefisme (uitgave 1921, Soefi-uitgeversmaatschappij) deel 4. Inwijding heeft in de eerste plaats te maken met de verhouding tusschen den leerling en den meester, den moeried en den moershid. De leerling moet den meester beschouwen als den raadgever op „het geestelijk pad“. Deze meester geeft den leerling echter niets en leert hem ook niets; want „hij kan niet geven wat deze reeds bezit; hij kan hem ook niet leeren, wat de ziel van den leerling altijd geweten heeft“.²⁾ Het enige wat de meester doet voor den leerling is, dat hij hem toont hoe hij zich een weg moet banen naar het licht binnen in hem. Nu is dat doel volgens de Soefi's ook wel te bereiken zonder een speciale gids, doch wie dat doet, vaart dan als een schip over den oceaan zonder kompas. Als men wordt ingewijd, houdt dat dus in, dat men zich toevertrouwt aan een betrouwbaren gids.

Men kan niet meer dan één meester volgen. Wie zijn licht tegelijk bij twee verschillende leeraren opsteekt, kan nooit iets goeds bereiken. Dit wordt op de volgende manier duidelijk gemaakt: „Dit zou zijn als het reizen in twee booten, met één been in de ééne, en met het andere been in de andere boot. Wanneer dan iedere boot haar eigen weg volgt, al ontmoeten zij elkander bij hetzelfde doel, zal toch de reiziger in zee verdrinken“.³⁾

Ieder, die dus ingewijd wenscht te worden in de Soefi-orde, moet daarmee verklaren, dat hij bereid is haar leerlingen en doeleinden te aanvaarden en dat hij nu ook andere leerlingen zal willen prijsgeven.

Met welk doel moet men de inwijding vragen? Om God te kennen en met Hem in gemeenschap te zijn. Om het vuur van de goddelijke liefde te ontsteken. Om in staat te zijn het handschrift der natuur te lezen en in de ongeziene wereld te schouwen. Om te leeren zichzelf te beheerschen. Om de toorts der ziel aan te steken en het vuur des harten te doen ontvlammen.

De inwijding wordt dus niet gevraagd uit

nieuwsgierigheid, om te zien, wat er in een geheime orde gebeurt. Ook niet om daardoor een prachtige positie in de maatschappij te kunnen verkrijgen. Ook niet om flink wat critiek te kunnen geven op degenen met wie men in nader contact zal komen.

Een belangrijke vraag, die nog voor beantwoording overblijft is deze, waarom de inwijding geheim is. Waarom moet de Soefi-leer niet wijd en zijd verspreid worden? Inayat Khan zegt daarover dat elke leer verkeerd kan uitgelegd en verdraaid voorgesteld en belachelijk gemaakt kan worden. Om dat te voorkomen moet er wel geheimhouding bestaan met betrekking tot het onderwijs dat aan de echte Soefi-leerlingen gegeven wordt. Toch is het aan den anderen kant niet zoo dat de geheimhouding van een zeer streng karakter is. De boeken die door het hoofdkwartier van de Soefi-beweging worden uitgegeven, bevatten veel elementen die ook door de Soefi-leerlingen nader overzocht worden, en die besproken worden in de samenkomsten die de Moershid heeft met zijn moerieds.

Wanneer de leerling besloten heeft de inwijding te vragen en haar te ontvangen van den Moershid, moet hij tijdens zijn leerlingenschap vermijden: o.m. spiritualistische proeven te nemen; spiritistische séances te houden; het karakter der menschen te beoordeelen en te voorspellen. Hij moet daarentegen toonen de gewenschte discipline te bezitten; een eerbiedige houding tegenover den moershid te willen aannemen. Hij moet ook matig zijn, begeerte naar eenzaamheid kennen, een rein leven zoeken en leven in ononderbroken geestelijke meditatie.

Het ideaal voor den Soefi-leerling is dus niet om de kennis die hij verkregen heeft uit te dragen, maar om zichzelf daarin te verheugen en zich daarin steeds meer te verdiepen.

Meer dan eens is natuurlijk aan Inayat Khan de vraag gesteld, of de Soefi-boodschap dan niet gebracht moet worden aan alle menschen en of het wel verantwoord was de menschen onkundig te laten van den „rijkdom“ van deze leer.

Merkwaardig is de gedachte, die Inayat Khan dienaangaande ontwikkeld heeft. Hij stelt het zóó voor, dat de wereld en de menschen die er in wonen, slapen. Slechts enkelen zijn ontwaakt; dat zijn de Soefi's, die inzicht gekregen hebben in den wonderen samenhang van al de wereldgodsdiensten.

Waarom wekken de ontwaakte zielen de menschen nu niet uit den slaap? Wel „het is niet raadzaam kleine kinderen, wier enig geluk bestaat in sluijmer, te wekken. Hun groei hangt af van hun slaap. Kinderen moeten slapen. Daarom wandelen de ontwaakte zielen — de Soefi's — langzaam en zachtjes uit vrees, dat hun voetstappen den sluijmer der slapenden zouden verstoren. Zij wekken op hun weg slechts degenen, wien de reizigers op het geestelijk pad rustig de hand kunnen reiken. Het is niet onvriendelijk om enkelen te wekken en velen te laten slapen, doch aan den anderen kant is het zeer vriendelijk om hen die slaap noodig hebben te laten sluijmeren.“⁴⁾

De noodzakelijkheid van het leerling- worden en leerling-zijn is niet bepaald een nieuwe vinding van Inayat Khan. Deze beschouwing is voor een heel belangrijk deel te vinden in vele systemen van Oostersche wijsgeeren. Men denke slechts aan de artikelen die indertijd in dit blad vertaald, verschenen over: De ridderlijke kunst van het boogschieten in Japan.⁵⁾

Inayat Khan mag wel de gedachte zijn toegedaan, dat er ook op dit punt een overeenstemming mogelijk is tusschen de Oostersche godsdiensten en het christendom, dit is toch een groote

Verzekerdheid.

Immers verzekerdheid voor God gaat niet buiten het geloof om, maar is in al zijn deelen een werking en vrucht van het geloof. Nu keert God de Heere alle geloof altoos op zijn Woord. Zelfs moogt ge niet zeggen, dat het geloof rechtstreeks op Christus gaat. Het komt bij Christus uit, maar door het Woord; een door het geloof in u opgenomen Christus dus, maar die u in het Woord openbaart, voortgetekend en toegebracht is. Met een Christus van uw phantasie hebt ge niets te maken. Dat loopt onveranderlijk op doofers, phantastisch fanatisme en ongeestelijke overgeestelijkheid uit. Uw weg is eerst naar den Christus en door den Christus naar de gemeenschap met het eenig en volzigt Wezen, den Drieënnigen God.

Dr A. KUYPER.

„De Heraut“, 11 November 1888, No. 658.

vergissing van hem en zijn aanhangers. Als hij ook in het christendom dergelijke gedachten van wereldmijding en slerk doorgevoerd individualisme vindt, dan heeft hij toch met een karikatuurbeeld van het christendom te doen.

De Heilige Schrift wil juist van deze wereldmijding, die een gevolg is van valsche mystiek, niets weten. Als de christen zich in zijn eigen kringetje opsluit, en daar zoekt de hoogste geestelijke genieting die hier op aarde verkregen kan worden, en als hij de gemeenschap der heiligen — de kerk — versmaadt om zich een gemeenschap te vormen van enkele ingewijden, die geacht worden op hetzelfde geestelijk niveau te staan, dan zal het Woord Gods over zulk doen een zeer scherp oordeel uitspreken. Het nieuwe verbond brengt al de geloovigen, klein en groot, juist samen in de breede gemeenschap der kerk. Deze gemeenschap wordt door Jezus Christus begeerd en gezocht. Het geloof van den christen zal dan ook niet versterkt worden, als hij zich terugtrekt in een eigen kringetje om daar allerlei „geestelijke“ bespiegelingen te houden, maar als hij zich voegt in gehoorzaamheid onder het ambt en zoekt de gemeenschap van de heiligen, de samenkomst van de gemeente, als hij zich onderwijzen en vermanen laat in gewilligheid door de wettige ambtsdragers, die in opdracht van den Koning der Kerk het Woord Gods hebben te brengen.

Overal waar de neiging bestaat om het werk Gods in de kerk te verachten, om vervolgens over datzelfde werk zich te verblijden in eigen aparte groep en formatie, daar is de rechte weg verlaten, en daar is het christendom van het fundament waarop alleen maar gebouwd kan worden afgeleden. Daar is het mogelijk om te spreken over aansluiting van Oosten en Westen, om te zoeken den samenhang van Oostersche en Westersche mystiek, — valsche mystiek dan.

Doch waar, zooals het naar de Schrift behoort te geschieden, de nadruk gelegd wordt op de waarde van de belijdenis en op de wettigheid van het ambt in 's Heeren kerk, op het gezag van het Woord Gods en bovenal op de kerk als Christus' lichaam, daar is het aanstonds duidelijk, dat hier geen overeenstemming mogelijk is.⁶⁾

Heel dit gedachten-schema, zooals het door Inayat Khan gegeven is, gaat buiten de Heilige Schrift om. We gelooven toch dat de Bijbel ons geeft de grondregels voor de gemeenschapsoefening met God, maar deze zijn anders, radicaal anders, dan die van de Soefi-beweging.

De kerk des Heeren heeft ook een opdracht te vervullen. Jezus heeft tot zijn discipelen gezegd, vlak voor zijn Hemelvaart: Gij zult mijn getuigen zijn, zoo te Jeruzalem als in geheel Judea en Samaria, en tot aan het uiterste der aarde. (Hand. 1:8b) en ook dit: Gaat dan henen, onderwijst al de volken, dezelve doopende in den naam des Vaders en des Zoons en des Heiligen Geestes, leerende hen onderhouden alles wat Ik u geboden heb. (Matth. 28:19).

Aan de kerk zijn de woorden Gods toevertrouwd. Maar niet om zich daarmee af te zonderen van

1) Inayat Khan, de Boodschap en de Boodschapper, Soefi-Serie no. 1, pag. 45.
2) a.w. pag. 67.
3) a.w. pag. 69.

4) a.w. pag. 72.
5) De Reformatie, 18e jaarg., pag. 251 v.v.

6) Men zie ook het opstel van Prof. Dr K. Schilder in: Tusschen Ja en Neen: Over ware en valsche mystiek, hft. 8.